

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre . . .	12 korona
Félévre . . .	6 korona
Negyedévre . . .	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL

HATÁRÓR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

□ □ Ujvidék, □ □
Petőfi-utca 47. szám,ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények küldendők.Ilyen közleményeket és megkérés
éseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Orvoskongresszus Ujvidéken.

Az országos orvos szövetség Bács megyei fiókegyesülete szombaton és vasárnap Ujvidéken tartotta ezidei kongresszusát, amelyre évek óta nem tapasztalt érdeklődés mutatkozott és amelyen annyi vidéki orvos vett részt, mint ezideig egyetlen kongresszuson sem. Erre az érdeklődésre az a körülmény adott okot, hogy Ujvidék szabad kir. város, továbbá az orvosok kebeléből alakult rendező bizottság, élén Dr. Deák Imre tb. városi főorvos és Mayer József, a Városi Ártézi Jódosfürdő igazgatójával oly nagyszabású fogadtatásra készültek, amely fogadtatás méltán megérdemelte azt az óriási érdeklődést. Szombaton délnélkülönféle vonatokkal érkeztek vendégek, mintegy 70—80 vidéki orvos, akiket a pályaudvaron a rendező bizottság fogadatokon várt és szállásukra kísért. Az orvosok legtöbbje feleségükkel érkezett, akiknek a fürdő igazgatósága figyelmessege céljából még csokrokkal is kedveskedett. D. u. 4 órakor a városháza közgyűlési termében a kongresszus volt, amelyen Pertschy Ferenc dr. ny. törzsorvos, kongresszusi elnök elnökölt, majd Profuma Béla alpolgármester Ujvidék szab. kir. város nevében üdvözölte a körünkbe érkezett vendégeket. A kongresszuson egyesületi és tudományos ügyeket vitattak meg, ami igen élénk eszmecserét keltett. A vitatkozásban majdnem valamennyi megjelent részt vett. A kongresszus este 7 óráig tartott. Este 8 órakor a Városi Ártézi Jódosfürdő e célra napok óta pazarul feldisznított, tündérfenyben uszó remek parkjában hatalmas asztalt állított, terítve, hol a kongresszusnak az összes tagjai, az orvosok feleségükkel, a városi tanács tagjai, élén Profuma Béla alpolgármesterrel és a város előkelőségei, összesen mintegy százan voltak hivatalosak; a lakomán a következő étrend volt: Halak: Hideg kecsége, Balatoni fogas, Tartár mártással. Előételek: Bélszin vadmódra, Maccaróni, Vegyes sülték, Stíriai jérce, Kaesa, Borjuvesés, Sertéskaraj, Saláták: Antivi saláta, uborka saláta, kovászos uborka. Tészta: Kréme szeletek. Vegyes gyümölcs: Sajt, Parfajt, Törökkávét, Riesling, Karlócai vörös, Lítke Extra

Brey pezsgő. Ásványvíz: Ujvidéki ártézi forrás *próbatöltése*. Az első felköszöntőt Schossberger Sándor dr. fürdőorvos mondotta a megjelent vendégeknek, majd Pertschy Ferenc kongresszusi elnök köszöntötte fel a fürdő igazgatóságát, dr. Róna orvos pedig a házigazdát és a háziasszonyt, Profuma Béla alpolgármester a kongresszus elnökét stb. stb. A lakoma, amely minden tekintetben fényesen sikerült, késő hajnali órákban ért véget. A megjelent vendégek nem győzték dicsérni a pazar vendéglátást. A következő napon, vasárnap, délelőtt 6—9 óráig a fürdő megtekintése volt és a megjelent orvosok az elragadtatás hangján szóltak a fürdőnek modern berendezéséről, pedáns tisztaságáról és tökéletes felszereléséről. 9 órakor volt a tudományos fölolvasás, amelynél különösen dr. Spitzer István kerényi orvosnak a tüdővészről való felolvasása keltett általános feltűnést. Azután a kórházat tekintették meg, hol dr. Schossberger Sándor kórházi igazgató főorvos kalauzálta a vendégeket és kísérete magyarázatokkal. Délben 12 órakor a Grand-Hotel vígadjában nemkülönben minden tekintetben fényesen sikerült lakoma volt, amely alkalommal Ujvidék szab. kir. város látta vendégül a kongresszus tagjait. Az első köszöntőt Profuma Béla alpolgármester mondotta a kongresszusra, majd Pertschy Ferenc dr. elnök Matkovits Béla főispánra, aki viszont az orvosi kar megjelent tagjait üdvözölte. Több köszöntő hangzott még el, melyben az orvosok nem győzték dicsérni az Ujvidéken töltött felejthetetlen 2 napot. Délután kirándulások voltak, amelyek ugyan csak lelkes hangulatban folytak le.

A tettek beszélnek!

„Az ékesszólás minden mesterénél szebben beszél a tett,” tartja a régi közmondás.

Szavak helyett, hangzatos kijelentések helyett tetteket akarunk látni. Mi csakis azok szerint ítéljük meg az embereket, akik eddig üres szólamokban hirdették a megváltó „új szellemet,” óhajtják a közélet békéjét és kívánják az egyetértés uralmát.

Ki hisz a csábító ígék szép csengésében, ki bizik a csalógató szíren hangokban, mikor

a tettek ellenmondanak a szavaknak? Egyenesen reájok cáfolnak.

A mai kormányzati szellem egész alapja a hazugságok rendszerén épült. A jelenlegi hatalmi önkény részben az erőszakon emelkedik, részben a hazugságokon.

A hivek, az „új szellem” támogatói a mestertől tanultak, Hédervárytól. Horvátország gyöngye, Magyarország gyönyörűsége érti a módját, hogyan kell a választásokkal az erkölcsöt nemesíteni, hogyan kell a törvény értelmét elcsavarni, a kormányzatban válogatás nélkül alkalmazni mindenféle fegyvert és használni az aljas és erkölcstelen eszközöket.

Az olyan kormányzati rendszer és új szellem pedig, mely egészen mást-mást hirdet és más cselekvésben nyilvánul meg, nem lehet becsületes, tisztességes.

A tettek beszélnek!

Hadd beszéljenek a tettek!

Meg is szólaltatjuk őket.

Hiába minden lágyhangu fuvolás, hiába való a békülékenységet emlegető hang, nem ül föl az ujvidéki ellenzék az ámitásnak.

Kár emlegetni az udvarias tónust, felesleges párhuzamokat vonni idegenek modora között, mikor Ujvidéken a tettek ékesebben szónokolnak mindennemű irásnál és beszédnél.

Az ujvidéki mungó-éra avval kezdte uralkodását, hogy a legerőszakosabb tetteket követte el az ellenzék kiirtására, tönkretöltésére.

Nem csupán mellőzte, hogy az ellenzékiek közműködését a nyilvános élet terén igénybe vegye, hanem teljesen úgy bánt az egyesekkel, mint ellenségekkel szokás, nem mint ellenfelekkel illendő.

A főkapitány esetét és az áthelyezett függetlenségi vezéregyéniség dolgát ismeri a közönség. Bővebben nem foglalkozunk ügyekkel. Csak azt említjük fel, hogy Jójártnak mennie kellett, mert amint az egész vármegye tudja, a főkapitányi szék még március végén odaigértetett egy megyebeli embernek, aki a megyének nem kell. Nem is lesz vége a fegyelminek addig, míg a jelenlegi közigazgatási bizottság mandátuma tart, tehát a folyó év végéig fogják a döntést halogatni.

Emlékezzék vissza a közönség, hogy mi-féle tettek beszéltek az „új szellem” nevében! A lelkiismereti szabadságot hogyan korlátozták! A városházán miként élt vissza hivatalos hatalmával az új szellem! Hogyan terrorizált, hogyan presszionált! A szabályai kirándulók nevét rendőrök irták fel magasabb rendeletre.

Hát a Teleki programbeszédének ok

Bogdány és Társa, Ujvidék

II., Rákóczi-ut 66. (Telefon 219.) ☎ Budapest, VI., Dalnok-u. 12. SAJÁT HÁZBAN TELEFON 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatorna és világítási berendező vállalat.

nélkül való betiltása nem ékesszólóbban beszél-e minden frázisnál.

A Rohonyi diszpolgárságának kierőszo-
kolása talán a békét kívánta meghonosítani?

Teleki Arvéd legyalázása, mely uton-
uffélen történt a mungóék részéről, szintén
olyan cselekedet, mely maga-magáért beszél.

A választási mungó hadjárat minden gya-
lázata, hazug ígérete, népbolondítása, terroriz-
musa a tettek egész sorozatából került ki,
amelyek ékesen beszélnek az új éra érdemei
mellett, akarom mondani, hitványságának jellem-
zésére.

Hogyan járt el a munkapárti hivatalos?
Ennek tetteiért is a rendszer felelős. Ez a
rendszer védi a bőrét a szerkesztőnek, akit a
fegyelmi vizsgálat csávájából hatalma erejénél
fogva kiragadott.

A Határőr ki is kér magának minden
kitanitást az ellenfél részéről, akik a gerendát
nem látják meg a saját szemükben.

A mungó sajtó-organum kezdte legelőször
a támadást Teleki személye ellen. Elnevezte
jött-ment grófocskának és állandóan egyénisé-
gén évődött. Támadta dr. Á. J-t (junius 8-iki
szám). Alávaló módon. Majdnem minden
számban meghurcolta B. B. személyét, P. Bé-
láét, P. Keresztélyét.

A Határőr nem hagyhatta válasz nélkül.
Felelt, az igazságot nyíltan, leplezetlenül meg-
mondta. Hogy fejbe kólintott alakok szédelegni
kezdtek a borsos kiszólásoktól, arról a Határőr
nem tehet. A mi lapunk igyekezett a megütött
hangnemben méltó lenni a kezdeményezők
akkordjához.

De hát tettek beszélnek, nem ujságcikkek.
A mi cikkeink pótolják a tetteket, melyekkel
a választ megadtuk a mungó cselekedetekre.

Jó modor ide, jó modor oda! Dugacsok-
tól, politikai tánc- és illemsterektől, nem
tanulunk. A Határőr terhére ne írjon az ellen-
fél semmit, mikor a tulsó soron megbocsátha-
tatlan tettek vannak a rováson, valóságos
erkölsi értelemben vett kútmérgezések.

A harcmodort a Határőr az ellenfélhez
szabta. Mikor a Határőrnek oka volt rá, irgal-
matlanul, kiméletlenül sújtott, hiszen védekezett,
védte a saját pártját és a közérdek kedvéért
járt el úgy, ahogy cselekedett.

A fegyvert a harcban mindenki maga
választja meg. Nem kér tanácsot az ellenségtől.
Legjobban teszi, ha mégis az ellenség fegy-
vereihez méri azokat. Talán nem volt a mi
fegyverünk megfelelő a nemes ellenfél eljá-
rásának?

Kiméletlen volt a Határőr, azt meg kell
adni. De élet-halál-harcról volt, van és lesz szó.
Kiméletlenek leszünk, ha valaki vagy valami
okot szolgáltat rá. Mi nem kérünk kegyelmet,
de nem is adunk!

De hat a tettek beszélnek! Szó sincs róla,
a Határőrre az ő fellépését, harcat rá kény-
szerítették a viszonyok, az ellenfelek. Pátorsá-
gára, szókimondására szükség volt. Viszavá-
gására érdemet szerzett belőlük egyik, hol a másik.
Helyén, idején való volt minden lépése; de
azért szó volt mindaz, amit irt vagy mondott.
Erkölsi kárt legfeljebb azokban csinált, akik-
ben lehetett.

Hanem a tettek beszélnek! Mi van az
ellenfél pszichológusain kívül még a rovásukon?
Tettek és nem pusztán szavak. Ezek a nem-
telen tettek pedig a közéletben okoztak károkat.

A mai hatalom vezető embereinek poli-
tikai és erkölsi negatív értelemben vett integ-
ritása éppen azt garantálja, hogy tetteik ezután
sem fognak megfelelni ékesen hangzó szavaik-
nak. A béke hírdetése frázis önáluk. Nem hi-
szünk nekik. Lássuk a tetteket! De miután
olyan tetteket nem várhatunk tőlük, melyek a

**Általános
igazság, hogy az emberek
egyenlő
véleményre jutnak, ha
közvetlen
tapasztalataik egyenlők.
Szerte az egész országban
községenkinti
tapasztalatok bizonyítják
immár, hogy százával és
ezrével keresik fel az uj-
vidéki ártézi gyógyfürdőt,
melynek vize nem
titkos,
hanem valódi és mégis
csodás hatású és könnyü-
vé teszi a
választást,
hogy pénzünket külföldre
vigyük-e, vagy
követeljük
a szenvedő betegtől, hogy ha-
zájában, Ujvidéken, keressen
betegségére enyhülést**

**E fürdő jótékony hatása
mindenkire, tehát a
nőkre is kiterjed.**

béke művét munkálnák, mert képtelenek rá,
bátran mondhatjuk, hogy nem fog itt nálunk
a béke honolni vagy trónolni. Vagy hogyan is
mondjuk minél ékebben?

HIREK.

Személyi hir. Bozsenik Béla és családja
aug. 30-án a r. gyorsvonattal utazott új állo-
máshelyére, Nagybányára. Bucszutatására pár-
tunk lelkes hívei közül nagy számban jelentek
meg a vasuti állomáson, akik a nagy tiszteletre
méltó, derék és népszerű elvtársat a legőszin-
tőbb jókívánatokkal árasztották el s könnyező
szemmel bucszuttatták — ama biztos remény-
ben, hogy rövid idő múlva meglesz az örömi-
teli viszontlátás. Addig híven őrizzük kedves
emlékét!

Áthelyezés. A földmivelésügyi miniszter
Márton Sándor m. kir. erdőtanácsost Nagy-
károlyból Ujvidékre helyezte át hivatalfö-
nöknek.

A kolera elleni óvintézkedések tárgyában
aug. 31-én tárgyalt az egészségügyi bizottság
és határozatai falragaszok útján kerülnek a
közönség tudomására.

Élénkül a város. Minthogy a jövő 1910—11.
tanévre a beiratások e hó 1-én jóformán az
összes iskolákban megkezdődnek, városunk
már szerdán élénkebb képet nyújtott a sok
tudományzomjas tanulókkal, akik szülőik,
hozzátartozóik kíséretében érkeztek ide, hogy
két havi pihenés után folytassák a jövőjüket
megalapozó tanulmányokat.

Üzletátvétel. Láng János, a Récsei-szálloda
konyhafőnöke, ki már ezelőtt is úgy bel- mint
külföldi nagyobb szállodákban működött, f.
szeptember 1-vel bérbeveszi a Récsei-szálloda
éttermét, sörcsarnokát és vígadóját. Az új bér-
lő, kinek mai hirdetésére felhívjuk a közönség
figyelmét, mindenképpen oda fog törekedni,
hogy a közönség igényeit minél teljesebb mérv-
ben kielégítve, meglegedését kivívja.

**Bácsmegegyi orvosok kongresszusa Ujvidé-
ken.** Az országos orvosszövetség Bácsmegegyi
fiókszövetsége szombaton és vasárnap Ujvi-
déken tartotta ezidei kongresszusát, hol a
kongresszus tagjai páratlanul fényes fogadta-
tásban részesítették. Az ujvidéki orvosi kar,
élén dr. Deák Imre tb. városi főorvossal és
az Ujvidéki Városi Ártézi Jódosfürdő igazgató-
ságával együttesen a rendezőség élén buzgól-
kodva az Ujvidékre rándult orvosok részére
páratlanul felejthetetlen napokat szereztek.
Szombaton, aug. hó 27-én, délután 4 órakor
a városháza dísztermében tartotta a szövetség
ezidei kongresszusát. A kongresszuson Pertschy
Ferencz dr. ny. törzsorvos elnökölt. A kon-
gresszus után este a Városi Ártézi Jódosfürdő
tündéresen kivilágított és fényárban úszó
parkjában, a kongresszus tagjai tiszteletére,
száz terítékű lakoma volt, amelyen a város
előkelőségei is megjelentek. Másnap reggel a
fürdő meglepetése volt, amelyről az orvosok
az elragadtatás hangján szóltak. Dél-ötött 10
orakor tudományos fölolvasások voltak, ezt
követte a város által adott díszbéd, délután
pedig kirándulások voltak Karlóczára, Kame-
niczára és Strazsinovora, este pedig folytatód-
tolt az ünnepség.

Hymen. Kohn Gábor fakereskedő Dolnji-
Miholjácáról eljegyezte Brüll F. F. polgártársunk
kedves és szeretetreméltó hugát: Johanna kis-
asszonyt.

Családi öröm. Pajer József vasuti tiszt-
viselő fiatal családja körében nagy az öröm:
aug. 29-én éjjel megszületett első gyermekük:
erőtelmes fiú, aki az örvendező apa kijelentése
szerint ép oly lelkes és hű követője leendő a
függetlenségi eszméknek, mint ő maga.

Egy
országos
fiókegyes-
szusán a
dezett dis-
tatlan elis-
által prób-
kellemes
rendkívül
tünést ke-
igazgató-
ásványviz-
hozza.

Csal-
értesüles
Fülöp új-
vábbá a
kor. értél-
érkezett,
eladásra
dönnek, e-
és nem v-
elzalogos-
lezó zálo-
kereket
rendőrség-
keresked-

Tem-
28-án tör-
nagyszám-
nál Dr. M-
mélyen m-

Ünn-
Dr. Váro-
11.000 k-
kálmánfa-
beszédek-
ség kere-

Egy-
éves leár-
villájában
asszonya
dolt és z-
rajtavesz-
hogy a E-
a megrén-
meg bün-

Ami-
igazgató-
vidék szí-
pedig eg-
mellett. U-
60.000 k-
évi szerz-
ságot, ke-
is, sőt m-
Az opera-
nem a sz-
ség bizt-
fennésze-
lene ezt
nagyobb-
balandós-

Itte-
bor-palá-
15.200—
a munká-
hivatala

A k-
kulása. M-
érdekeim-
gos Szöv-
roppant
megtarta
jelentik a
gyermek-
200—200-
nevelőim-
tagjai a
Pánja ált-

Egy új ásványvíz szenzációs sikere. Az országos orvosszövetség Bács-Bodrogmegyei főkegyesületének Ujvidéken tartott kongresszusán a „Városi Ártézi Jodosfürdő által rendezett disztrakción általános feltűnést és osztatlan elismerést aratott a fürdő igazgatósága által próbatöltésként megízeltetett, páratlanul kellemes ízű jodos víz, amely szénsavval telítve rendkívül üdítő és kellemes ízű borítal. A feltűnést keltett siker arra ösztökölte a fürdő igazgatóságát, hogy Magyarország ezen újabb ásványvíz kincsét legközelebb forgalomba hozza.

Csaló kereskedő címén a B. H. budapesti értesüles alapján a következőket írja: Bondi Fülöp ujvidéki kereskedő Nyári Ignácnál, továbbá a Kézműárúrszénvénytársaságnál 30,000 kor. értékű árut rendelt. Mikor az Ujvidékre érkezett, Bondi rögtön Budapestre hozta és eladásra ajánlotta több maradékáru-kereskedőnek, ezek azonban gyanusnak találták a dolgot és nem vették meg. Ekkor az egész készletet elzálogosította a Király utca 50. sz. házban lezáró zálogházban s a kapott 6000 koronával kerekelt oldott. A károsultak följelentésére a rendőrség elfogató parancsot adott ki a csaló kereskedő ellen.

Temetés. Ertl Ignác vár. tanácsnok temetése 28-án történt, még pedig a városi tanács és nagyszámu közönség részvétele mellett. A sírnál Dr. Marczekovich Imre főjegyző mondott mélyen megható gyászbeszédet.

Ünnep Tiszakálmánfalván. A kalocsai érsek Dr. Városov Gyula bőkezű adományára folytán 11,000 kor. költségen olvasóköri épült Tiszakálmánfalván, melyet a napokban avattak fel beszédek, ének és táncjal kapcsolatos ünnepség keretében.

Egy kis méregkeverő. Raffay Erzsébet 12 éves leány, ki özv. Szabados Jánosné palicsi villájában szolgált, nagyon szívére vette, hogy asszonya valamiért megszidta. Revansra gondolt és zsírszódát kevert urnője borába, de rajtavesszett. Szabadosné ugyanis észrevette, hogy a bor nagyon zavaros és kérdőre vonta a megrémült kis eselédet, aki remegve vallotta meg bűnét.

Amire van pénz. A budapesti operaház igazgatósága Környei Béla — nem rég még vidék színész — tenoristát szerződtette, még pedig egyenesen megbotránkozató föltételek mellett. Ugyanis Környei nemcsak 40,000-tól 60,000 koronáig emelkedő fizetést kap az öt évi szerződési idő alatt, de még nagy szabadságot, kevés föllépést és külön föllépti díjakat is, sőt mindezek tetejébe 100,000 kor. előleget! Az operaház állami intézmény lévén, fenntartását nem a színházlátogató, de az adófizető közönség biztosítja adófillérjeivel s így hát nagyon természetes és jogos az a kérdés, nem-e kellene ezt a sok pénzt sokkal okosabb dologra, nagyobb szükségletekre — például a gyermekhalandóság csökkentésére fordítani?

Héptetés B. Bodrog vármegyében. A Zombor-palánkai 14h. közut 11,399—12,500 és 15,200—26,944 km. közötti szakaszát kiépítik; a munkálatok biztosítására a vármegye alispáni hivatala szept. 20-án tart versenytárgyalást.

A községek orsz. szövetségének megalakulása. Megalakult a városok mintájára a falu érdekeinek erős védelmére a Községek Országos Szövetsége. A Szövetség most készíti elő roppant gonddal a községeknek Budapesten megtartandó orsz. kongresszusát, amelyen bejelentik azt is, hogy a községi alkalmazzottak gyermekei számára Pécsen és Debrecenben 200—200 tanuló számára már a jövő évre nevelőintézetet épített a Szövetség. A Szövetség tagjai a községek, amelyek 49 vármegye alispánja által felhívásban szólították fel a nemis

és magasztos célu Szövetség tagjai sorába való belépésre.

Püspöklátogatás Kucorán. A körösi g. kat. püspök aug. 27-én Kucorára jött hlvei látogatására. A püspököt a község lakói nemzetiség és vallás külömbsege nélkül nagy pompával fogadták.

Felsőipari iskola. Szabadkán a jelen tanévben új iskola nyílik meg: a DMKE által alapított felsőipari iskola, melynek összes tanzakaira igen sok a jelentkező, még a vidékről is.

Pályázat vincellériskolába. A bihardioszegi, egri, nagyenyedi és pozsonyi m. kir. vincellériskolákba 1910—11-re való felvételre pályázatot hirdet a földművelésügyi miniszter. Fölvesznek 16 éves, népiskolát végzett, erős, egészséges tanulókat, akik 280 k. teljes ellátási díj fizetésére kötelezik magukat. Szegénysorsu tanulóknak az ellátási díjat egészben, vagy félig elengedik. A kérvények szept. 16-ig azon vincellériskola igazgatóságához nyújtandók be, amelybe a pályázó felvétetni kíván. A tanfolyam okt. 1-én kezdődik s a nagyenyedi vincellériskolánál 3, a többiekben 2 évig tart.

Kávéházi beszélgetés. Reisz: Mondja csak Blau, mit csinálna maga, ha diszkvalifikálnák? — Blau: Sehr gut! Hogy mit csinálnék? Elmennék Khuen grófhöz és kérnék tőle egy főispánságot!

Jogos ok a felmondásnélküli elbocsátásra. Felmerült konkrét tényből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondta ki a Kuria, hogy ha az alkalmazott „svindler“-nek nevezné a főnökét és emiatt becsületsértésért el is ítélte, ez jogos ok a felmondásnélküli elbocsátásra.

Bajos, nagyon bajos. Egy tanító folyamodott, hogy a fegyvergyakorlatok alól mentse föl, mert felesége gyermekágyban fekszik és súlyos beteg. A hadkiegészítő parancsnokság teljesítette a kérelmet, de hozzáfűzte, hogy: Jövőben azonban családi ügyeit úgy intézze, hogy azok által katonai kötelezettségének teljesítésében ne akadályoztassék. — Hát ezt a katonai rendeletet bajos lesz teljesíteni!

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetlen jó férjem, illetve atyánk Ertl Ignác elhunytával alkalmával részvétükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, fogadják ez uton forró köszönetünket.

Erti család.

Az 1526. augusztus 29-iki mohácsi csatáról.

Magyar és török kútforrások rövid kivonata.
(Összeállította: Fehérvári Géza.)
(Utányomás filos.)

Hazánk történelmének fordulópontja és leggyászosabb napja a mohácsi vész, mely szerdai napra történt. Párnaizamosan a leg-rövidebb kivonatokban kívánom a magyar és török kútforrásokat a türelmes olvasóknak bemutatni.

Kiválóan Brodarics István a király káplánjának, szerémi, majd pécsi, később váci püspöknek: II. Lajosnak, Magyarország királyának a mohácsi harcra történt veszedelme című művéből, valamint annakidején az általam fordított: Kivonat Semsz-eddin Achmed Kemál pasa-zádé „Moháds náhmé“ (mohácsi csata), továbbá „Szulejman naplója“, „hadi jelentése“ (melyet az anyacsászárnéhoz írt), „győzelmi levele“ (melyet sátrápjához írt), valamint több magyar jelesebb történetíró műveiből.

Mohácsnál II. Lajos 24000-ed magával szállt sirba, zsákmányul hagyva szent. István örökét Ferdinánd és Szapolyai versengésének,

Szulejman hadijelentése és győzelmi levele azonos tartalmu fellengős, telve korán-

idézetekkel 923. évi Dsilikadé hó utóján (1526 szeptember 7-én) kelt.

Mindkét levelét azzal zárja:

„dicsimnusokat énekeljete Alláhnak, a ki zászlóinkat győzelemre segíté
„Remélem, hogy örömmünnepeket rendeztek és fényes győzelmi hírt mindenütt terjeszteni fogjátok és imádkoztok, hogy szerencsém örökké fennmaradjon“.

Mily nagyra tartotta ezen diadalát, hazánk leggyászosabb eseményét“.

Brodarics az említett művében mondja:

„Bűneink miatt még súlyosabb csapásokat érdemeltünk volna“. II. Lajos királyt testileg és jellemileg, valamint erkölcsileg dicséri Brodarics.

Tomory Pál minorita szerzetes volt, csakis a király ismételt parancsára és az országnagyok többször kifejezett óhajára fogadta el a kalocsai érseki széket és a magyar had fővezerségét. A török szultán több évre békét kötött szomszédaival, hogy a magyarokat teljes erővel szárazon és vizen megtámadja. Péterváradig nyomult elő a török hadsereg, Ujvidéken Tomory 2000 emberrel és ágyúival támadta meg a török flottillát. — Pétervárad keményen tartotta magát és Szolimán naplója szerint Sevál hó 3-tól (VII 13)—17-ig (VII 27-ig) azaz 14 napi harc után esett el.

Lajos király szent György napjára hivta össze az országgyűlést Tolnára. Nem igen jöttek össze, sőt több országnagy határozottan vissza utasította a királyi parancsokat, azzal érvelve, hogy a törvény szerint csakis a király közvetlen vezetése alatt tartozik a királyi zászló alatt harcolni. Pétervárad után Oglu Jáhja pasa Illokot, az Ujlaky grófok birtokát támadta, meg itt is kemény harc után győzött az ellen.

A király Eszék felmentésére sietett. 1526. VII 23-án indult el Budáról, a királyi lovászcsoportával VIII 6-án érkezett Tolnára, az ottani gyűlésen is huzakodtak a főurak, a király haragra lobbant és egybek közt mondá:

„mindenki az én személyemben keresi a kibívót, azért jöttem el személyesen, hogy Isten segítségével magam vezesselek benneteket oda, ahová nélkülem menni nem akarnak“.

Semsz-eddin Achmed Kemál pasa-zádé az akkori seikül-izlam, a ki a hadjárataiban maga is részt vett, „Moháds náhmé“ művében a Dráva átkeléséről írja:

„menetében, utjában esett egy folyam, melyet Drávanak neveztek, megrendültek a hegyek és völgyekké süllyedtek“.

Midőn a fentjelzett folyón és a hidon át kelt a legyőzhetlen sereg, jónak látta a világ-bölcs pasa a hidat leszedetni, hogy a harcosok tudják, hogy a visszavonulás lehetetlen.

Kápolnai híres történetíró és hadvezér véleménye az, hogy azért szakították le a törökök a Dráva hidat, hogy a Horvátországból jövő Frangepan Kristóf meg ne támadhassa a törökök hadát.

Kemál pasa szerint ekkor az átkozott király hadserege fővezérét Paoli Tumurt (Tomory Pált) küldé az átkozott király azt parancsolá, hogy rombolja szét a hidat stb. — Itt ellentmondásba keveredett a pasa, mert a török és azután a magyar parancsolá, hogy rombolja szét a hidat stb.

Következő a tényállás: A midőn a törökök Eszék felé vonultak, Tomory Bácon és Dályán keresztül Eszékre sietett, átkelt a Dráván és elégette a hidat. Seregét elővezette eszákra. Küld belgrádi vajda csekély hadseregét, támadta es embert foglyul ejtve beszállította azokat a szultánnak, Szolimán naplója szerint ezen hídépítés 5 napig VIII 15—19-ig tartott.

Brodarics ekkor folytatja: Tomorynak 5—6 ezer lovasa volt a mohácsi táborban. Ezeket a királyi sereggel egyesítette. Az erdélyi vajda és Kristóf gróf kérték a királyt, hogy várja meg megérkezésüket, ne ütközzék meg az ellenséggel.

A király a táborban tanácskozott, mint-hogy Erdélyből, Szlavóniából, Horvátországból, Cseh és Németországból várt segítségből senki sem érkezett meg. Tomory véleménye szerint az ő és a király táborában együttvéve nincs több 20,000 fegyveresnél, holott az ellenségnek 300,000 embere és mintegy 300 ágyuja van. A tábori harci kedve nagy volt, a biztos győzelem reményében a támadást határozta el azzal, ha a király vonakodnék a harc felvételére, akkor ők is megtámadják őket. Perényi Ferenc váradi püspök habár tréfásan kijelentette, hogy azt a napot, a midőn Tomory Pál vezérlete alatt meg fognak ütközni, 20,000 magyart vértanunak kell szentelni.

==== Telefon szám 246. ====
SPIRKA JÓZSEF
 műszaki vállalata, Ujvidék.

Van szerencsém Ujvidék és környékének nagyérdemű közönségét tisztelettel értesíteni, hogy műszaki irodámat és műhelyemet f. é. augusztus 1-től Szent István-u. 5. szám alá helyeztem át.

Amennyiben kérem az eddig irányomban tanusított jóindulatu támogatásban ezentul is részesíteni s nagybecsű rendeléseivel megtisztelni, melynek ellenében biztosíthatom, hogy teljesen modernül berendezett új műhelyemben készült munkáimmal igyekezni fogok a legkényesebb igényeket is teljes mértékben kielégíteni. Teljes tisztelettel

SPIRKA JÓZSEF műszaki vállalata Ujvidék,
 Szent István-utca 5. szám.

Vízvezetési-, légszusz-, csatornázási-, központi fűtési-, szellőztetési- és fürdőberendezések. Gőzfűrdők. Angol clostettek. Pulsométerek. Hidraulikus Widder telepek. Szivattyúval kombinált hőlégmotorok. Mindenemű szivattyútelepek. Házi telefon berendezések és az összes lakatos munkálatok.

Legjobb referenciák! 1—5

← Tanulmányutamról →

Berlinből visszatérve, van szerencsém a m. t. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a legújabb modelleket tanulmányoztam s azon helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb izlésnek is meg tudok felelni. — Augusztus 15-e óta műtermem a legjobb munkaerőkkel ellátva és nyitva van. — További szives pártolást és bizalmat kér teljes tisztelettel

WEITH HERMANN

1—2. Ujvidék, Rákóczi Ferenc-ut 28.

Minden nő szeret

hatalmának, vagyis szépségének fenntartására áldozni és helyesen teszi, hiszen azért nő, hogy szép legyen. Az elcsufító vörös orr, szeplő, májfolt, mitesszer, pattanás, ráncok, foltok, minden arcisztálatlanság és bőrhiány eltávolítása kötelessége a nőnek, vétek volna rut arccal élni, ha van megbízható tökéletes szer, mely szépséget teremt. Általában legjobban szeretik a Kriegner-féle szépség-szereket és pedig az

Akácia-crém, mely 2—3 nap alatt minden szépség hiányt gyökeresen eltüntet, teljesen ártalmatlan, fehérit, üdít, simít és szépít. **Ára 2 korona.**

Akácia-szappan, kellemes, tartós és üdítő. **Ára 1 korona.**

Akácia-Puder, védi a bőrt a nap és a szél befolyása, valamint arcisztálatlanságok ellen. **Ára 1 korona.**

Aki ezeket a szereket használja, annak nem kell venülestől tartania, szépségének hatalmát megtartja a legmagasabb korig. Kaphatók az összes gyógyszertárakban. Póstaí szétküldés naponta.

KRIEGER gyógyszertár
 Budapest, Kálvin-tér. Baross-u 2.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyiösszetét lekövetkezében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknek, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Magyarország: Budapest, IV. Ferencz József-rakpari 22. Kútkezelőség EPERJES

Butorvevők!

Szives figyelmüket felhívjuk a HUNGÁRIA kiviteli tömörfa butorgyár
Schönberger és Léderer
 GYÁRTMÁNYAIRA
 UJVIDÉK, a gázgyárral szemben.

Hungária-butorok: csakis elsőrendű száraz-fából készülnek.
Hungária-butorok: szolidan, izlésesen és finoman vannak kidolgozva.
Hungária-butorok: ennek folytán nem viselik magukon a tömeggyártás bélyegét, hanem szépek és tartósak.
Hungária-butorok: olcsóak, mert nem kell értük sem fuvar sem csomagolási költséget fizetni mint a távollevő gyárakból érkező butoroknál és nem rongálódnak a szállítás alatt.

Hungária-butort minden vevő az eredeti gyári áron kaphat **Schönberger Lipót és Fia** újonnan berendezett és új választékkal felszerelt butor-kereskedésében mint a

Hungária kiviteli tömörfa butorgyár

Schönberger és Léderer cég

helyi lerakatánál, Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 7. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a helybeli Grand Hotel Récei szálloda

← **éttermét, sörcsarnokát és vigadóját** →

bérbe vettem és szeptember 1-én átveszem.

Bel- és külföldi elsőrangú szállodákban mint konyhafőnök nyert tapasztalataim révén, azon kellemes helyzetben leszek, hogy a t. c. közönség legkényesebb izlését is kielégíthetem és üzletemet a mai modern igényeknek teljesen megfelelően vezethetem.

Helyiségeim kisebb és nagyobb társasvacsorákra, lakodalmakra, összejövetelekre és bálókra a nagyérdemű közönség rendelkezésére állanak.

A t. c. közönség nagybecsű támogatásáért esedezve, maradtam

kiváló tisztelettel

LÁNG JÁNOS.

Izletes konyha, Kitűnő italok és figyelmes kiszolgálás,
 Abonensek házban és házon kívül elfogadtatnak.

BERGER RIZZI gépirői, könyvviteli és gyorsírói

□□ SZAKISKOLÁT NYITOTT, □□

mely minden hó 1-én és 15-én kezdi az illető tanfolyamot, még pedig szigorúan szakképzett, lelkiismeretes és célszerű vezetés mellett.

A legújabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvviteli és gyorsíráse 4 hónapig tart. Oktatás nyerhető a német nyelvben is

DIJAK: a gépirás egész tanf. 20 kor., könyvviteli 12 kor., gyorsírói 10 kor., a német nyelvi 8 kor. havonként. Bővebb felvilágosítás és jelentkezés Hán-utca 5. sz.

Kosztos deákok.

2—3 deák teljes ellátásra elfogadtatnak s ezenfelül magyar és német nyelvi, valamint hegedű és zongoratanítást is nyerhet: **Molnár Károly** tanítónál, Alkotmány-utca 29. 1—2.

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészségét, mint a jó és emésztésképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

a mohai „ÁGNES” forrás

természetes szénsavdús ásványvíz, mint föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús széntartalmánai fogva nemcsak biztos óvszer fetőző elemek elleo, hanem a benne fogtalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönbébb gyomor, légcső és húgyszervi betegségeknek.

← Kedvelt borviz. →

Főraktár Ujvidéken: Dietzgen Imre fia fűszerkeres. cégnél. 11—20